

HEROJ DOBA

Naslov originala
Brandon Sanderson
THE HERO OF AGES

Copyright © 2023 by Dragonsteel Entertainment, LLC
Maps and symbols by Isaac Stewart
Copyright © 2023 za srpsko izdanje, Pridemage Games - MIPL

Izdavač: Pridemage Games - MIPL
Josifa Runjanina 3, 21000 Novi Sad
Prevod: Ivan Jovanović
Redaktor prevoda: Miloš Jocić
Urednik izdanja: Miloš Jocić
Za izdavača: Boris Vuković
Korektura: Tijana Tropin
Prelom i priprema za štampu: Atila Mesaroš
Štampa: Simbol, Petrovaradin

www.drustveneigre.rs

ISBN:978-86-82518-11-2
COBISS.SR ID: 143746057
Prvo izdanje: Maj 2024. godine

— BRENDON SANDERSON —

DŽORDANU SANDERSONU,

*koji svakome ko pita
može da objasni kako je to imati brata
koji većinu vremena provodi sanjareći.*

(Hvala što si me trpeo.)

SADRŽAJ

Zahvalnice 11

Predgovor 13

Mape 15

Prolog 23

PRVI DEO: *Zaveštanje Preživelog* 27

DRUGI DEO: *Tkanina i staklo* 147

TREĆI DEO: *Slomljena nebesa* 323

ČETVRTI DEO: *Divna uništiteljka* 415

PETI DEO: *Poverenje* 543

EPILOG 735

ARS ARCANUM

Tabela Alomantskih metala 742

Rečnik Alomantije 743

ZAHVALNICE

KAO I UVEK, SILNO SAM ZAHVALAN gomili ljudi na pomoći u tome da ova knjiga izgleda kako izgleda danas. Najpre i na prvom mesu, moj urednik i moj agent – Moše Feder i Džoša Bilmes – treba da budu istaknuti zbog svoje izuzetne sposobnosti da pomognu nekom projektu da ostvari svoj puni potencijal. Takođe, moja predivna žena, Emili, bila mi je velika podrška i pomoć pri pisanju.

Kao i ranije, Ajzak Stjuart je divno iscrtao mapu, simbole poglavlja i krug alomantskih metala. Zaista cenim i ilustracije Kristijana Magrata; ovoga puta izradio je meni najdražu od tri naslovnice za *Maglorodne*. Hvala i Lariju Joderu na tome što je strava i Dot Lin na tome što se u Toru bavila publicitetom za mene. Denisu Vongu i Stejsu Hag-Hilfor zahvalan sam na pomoći koju su pružili mom uredniku i – kao i uvek – čudesnoj Ajrin Galo i Setu Lerneru na smernicama za ilustracije.

Među alfa čitaoce ove knjige ubrajaju se: Paris Eliot, Emili Sander-son, Krista Olsen, Itan Skarsted, Erik Dž. Elers, Erik „Nadraženko” Džejms Stoun, Džilena O’Brajen, S. Li Plejer, Brajs Kandik/Mur, Džan-si Paterson, Heder Kirbi, Seli Tejlor, Bredli Renir, Stiv „Više Ne Ra-dim U Knjižari” Dajmond, General Majka Demu, Zahari „Avetinja” Dž. Kaveni, Alan Lejton, Dženet Lejton, Kajlin Zobel, Nejt Hatfild, Metju Čejmbers, Kristina Kugler, Denijel A. Vels, Nepodeljivi Piter Alstrom, Marijan Pis, Nikol Vestenskou, Nejtan Vud, Džon Dejvid Pejn, Tom Gregori, Rebeka Dorf, Mišel Krauli, Emili Nelson, Natalija Džad, Šelis Foks, Nejtan Krenšo, Medison van den Berge, Rejčel Dan i Ben Ole Sun. Među gama čitaoce ubrajaju se Dina Vitni, Geri Singer, Ted Her-man, Džo Dirduf i Bao Fam.

Osim toga, zahvalan sam Džordanu Sandersonu – kome je ova knjiga i posvećena – na njegovom neumornom radu na sajtu. Džef Krir takođe je sjajno obavio posao s ilustracijama za BrandonSanderson.com. Svratite i šmeknite!

PREDGOVOR

OVO JE KNJIGA KOJOM sam morao da dokažem da ja ovo mogu – kako sebi tako i čitaocima.

Dok sam godinama pokušavao da se probijem u fantaziji, primetio sam nešto u vezi s novim piscima. Bilo je mnogo sjajnih svetograditelja čije su se knjige prodavale. Takođe je bilo mnogo ljudi koji su umeli da pišu sjajna poglavlja, upečatljive likove i zanimljive situacije.

Međutim, stalno sam bivao razočaran završnicama knjiga. Istini za volju, radije bih čitao knjigu sa slabim krajem a sjajnim likovima nego obrnuto – ali činilo mi se da mnogo pisaca zanemaruje ovu ključnu tačku svojih priča. Ako čitam epski roman, ili serijal, u koji sam potpuno uronio i za koji mi je trebalo nekoliko nedelja da ga završim, hoću jednako epski kraj.

S *Herojem Doba* morao sam da pokažem da to mogu da uradim. Posvetio sam se pisanju sve tri knjige bezmalo jedne za drugom, završavajući ovu pre nego što je prva otišla u štampu. Doterao sam sebe dovde i terao sam se da naporno radim jer sam želeo da budem siguran da je treća knjiga propisno usklađena s prve dve.

Ali nikada ranije nisam uradio ovako nešto. Istraživao sam nešto što je, za mene, bila nova teritorija. U tom trenutku bio sam napisao nekih petnaest ili šesnaest knjiga, ali nijedan završetak serijala. Tako da je ova knjiga za mene bila prilično stresna. Žarko sam želeo da je uradim kako treba, a kada su neke stvari išle rđavo (kao na primer razvoj Sazedovog lika u prvoj verziji rukopisa), bio sam pod velikim pritiskom da nađem drugi put.

Istovremeno, bilo je određenog impulsa koji je vodio pisanje *Heroja Doba*. Druga knjiga me je najviše namučila od sve tri, iako je Sazedov razvojni put u ovoj knjizi bio najveća pojedinačna muka u trilogiji. Ovu knjigu napisao sam kao u groznici, osokoljen time što sam (nakratko)

napravio pauzu da napišem prvu knjigu *Alkatraza*¹. Pokušao sam da iskoristim sve apokaliptične fantazijske ideje koje sam tokom godina imao, nimalo se ne suzdržavajući.

Morao sam da razvalim ovom knjigom. Rekao bih da sam uglavnom uspeo u tome. Baš kao sve knjige o Maglorodnima, ona ima jedinstveni, individualni fokus. Nekako je istovremeno i mala i velika knjiga. Jedan od predloga za ovaj serijal, koje sam upućivao samome sebi, bio je: „Uradi u tri knjige ono za šta je drugim serijalima bilo potrebno deset knjiga.” Način da to postignem, a da knjiga ne bude preplavljena sporednim pričama, bio je da se usredsredim na svega nekoliko glavnih likova – da pokažem kako se njihov svet raspada oko njih, ali da pažnju zadržim na njima i na njihovoj borbi.

Veoma sam ponosan na konačni rezultat. Dopada mi se koliko je knjiga intimna, uprkos epskom zamahu serijala. Sviđa mi se i koliko je vitka. (Premda je ova knjiga obimna, svejedno je kao pola moje prosečne knjige iz *Arhiva*²). Sviđa mi se kako gradnja sveta povezuje sve tri knjige, i pre svega kako one funkcionišu kao celina. I kao putovanja likova, i kao zasebni prilozi dekonstrukciji fantazije kao žanra.

Maglorodni su moja posetnica namenjena svetu.

¹ Misli se na *Alcatraz Versus the Evil Librarians* (Tor Books, 2007), prvu knjigu u Sandersonovom humorističkom serijalu omladinske književnosti čiji je glavni lik Alkatraz Smedri (Alcatraz Smedri), trapavi tinejdžer sa neobičnim talentima i još neobičnijom porodicom. (prim. ur.)

² Misli se na Sandersonov verovatno najpoznatiji, a u ovom trenutku i dalje nezavršeni fantazijski serijal *The Stormlight Archive*, kod nas objavljen pod imenom *Arhiva olujne svetlosti* (Laguna, 2014–2015, prev. Ivan Jovanović). (prim. ur.)

16. TIRIJAN-
SKO JEZERO
17. LUTADEL-
SKO JEZERO
18. CRNO
JEZERO
19. REKA
SERAN

20. SEVERNI
SERAN
21. JUŽNI
SERAN
22. REKA
KANEREL

KONAČNO CARSTVO

1. LUTADELA
2. JAME HATSINA
3. URTO 4. GRAD FADREKS
5. TREMREDAR 6. TATINGDVEN
7. KONVENTIKULUM SERANSKI
8. VRH DERITATIT, ISTORIJSKO
MESTO VRELA VAZNESENJA
- PEPELNE GORE
9. TIRIJAN 10. ZERINA 11. FALEAST
12. DORIJEL 13. MORAG
14. KALING 15. TORINOST

Konačno 2016

KONAČNO CARSTVO

1021

TERIŠKA

VAJUDAJENIA DOMINACIJA

ZAPADNA

Tremredar MORAG

Čakat

Čardis

Grad Fadrekis

Mantiz

JUŽNA DOMINACIJA

ZERINA

Južno more

2014

URTO

1. KANTON SNABDEVANJA
2. BOLNICA
3. SPOROBZRZAKOVA KUĆA
4. ZAMAK ORIJEL
5. GRADSKJE KAPIJE
6. BUNARI

GRAD FADREKS

HEROJ DOBA

PROLOG

MARŠ SE UPINJAO DA SE UBIJE.

Ruka mu je drhtala dok je pokušavao da pribere dovoljno snage da natera sebe da iščupa šiljak iz leđa i tako okonča svoj čudovišni život. Odustao je od pokušaja da se oslobodi. Tri godine. Tri godine je proveo kao Inkvizitor; tri godine zatočeništva u sopstvenim mislima. Te godine koje su služile kao dokaz da bekstva nije bilo. Čak i u ovom času, um mu se zamagli.

A onda *ono* preuze vlast nad njim. Svet kao da zatitra oko njega, a onda mu se odjednom sve razbistri. Zašto li se batrgao? Zašto li se bri-
nuo? Sve je kako i treba da bude.

Pošao je napred. Premda više nije mogao da vidi kao što su obični ljudi videli – naposljetku, kroz oči mu behu zariveni veliki čelični klinovi – mogao je da oseti prostor oko sebe. Šiljci su mu štrčali iz glave; kada bi podigao ruku da ih dodirne, mogao bi da napipa njihove oštre vrhove. Krvi nije bilo.

Klinovi su mu davali moć. Sve oko njega bilo je oivičeno tankim plavim alomantskim linijama koje su ocrtavale čitav svet. Prostorija je bila

skromne veličine, a pored Marša je stajalo nekoliko pratilaca – takođe ocrtanih plavetnilom, pošto su alomantske linije pokazivale metale i u njihovoj krvi. Svima su oči bile probodene klinovima.

Sem čoveku vezanom za sto ispred njega. Marš se nasmeši pa uze jedan klin sa stola pored sebe i odmeri mu težinu u šaci. Njegovom zarobljeniku usta nisu bila zapušena. To bi ga sprečilo da vrišti.

„Molim vas”, prošapta zarobljenik drhteći. Čak se i teriski domostrojitelj slomio kada se našao suočen sa sopstvenom nasilnom smrću. Čovek se slabašno otimao. Nalazio se u prilično nezgodnom položaju; bio je vezan za sto preko još jedne osobe. Sto je i bio napravljen u tu svrhu, sa ulegnućem za donje telo.

„Šta više hoćete?”, upita Terisanac. „Više ništa ne znam da vam kažem o Sinodu!”

Marš prstom dodirnu vrh mesinganog klina. Čekao ga je posao, ali kolebao se, uživajući u bolu i strahu u glasu tog čoveka. Kolebao se kako bi mogao...

Marš povratu vlast nad sopstvenim umom. Mirisi u toj prostoriji izgubiše slast i poprimiše vonj krvi i smrti. Njegova radost pretvori se u užas. Taj zarobljenik beše Hranitelj Terisa – čovek koji je čitav život posvetio tuđem dobru. Njegovo ubistvo bilo bi ne samo zločin, već i tragedija. Marš pokuša da natera svoju ruku da se okrene i zgrabi središnji šiljak iz sopstvenih leđa – što bi ga ubilo.

Ipak, *ono* je bilo prejako. Ta sila. Nekako je držala Marša u svojoj vlasti – a on i ostali Inkvizitori bili su joj potrebni da bi joj služili kao ruke. *Ono* je bilo slobodno – Marš je i dalje mogao da oseti koliko je bilo ushićeno zbog toga – ali nešto ga je sprečavalo da samo od sebe previše utiče na svet. Nekakav suparnik. Nekakva sila koja je pokrivala zemlju kao štit.

Ono još nije bilo potpuno. Bilo mu je potrebno nešto više. Još nešto... nešto skriveno. Marš će to nešto pronaći i doneti svom gospodaru. Gospodaru kojeg je Vin oslobodila. Biću zatočenom u Vrelu Vaznesenja.

Nazivalo je sebe Propast.

Marš se nasmeši kada njegov zarobljenik zajeca, pa mu priđe i diže šiljak. Prisloni ga uplakanom čoveku uz grudi. Šiljak će morati da mu probije telo, da mu prođe kroz srce, pa onda da se zarije u telo Inkvizitora vezanog ispod tog čoveka. Hemalurgija je prljavo umeće.

Upravo zato je toliko zabavna. Marš podiže malj i poče da udara.

Nažalost, ja sam Heroj Doba.

1

FATREN ZAČKILJI U crveno sunce koje se krilo iza stalnog zastora mrke sumaglice. Crn pepeo lagano se prosipao sa neba, što je bilo uobičajeno u poslednje vreme. Debele pahulje pepela padale su pravo na zemlju pošto je bilo vrelo i bez daška vetra, pa je Fatren je bio mrzovoljan. On uzdahnu i zavalio se uz grudobran od nabijene zemlje, bacajući pogled ka Vetitanu. Svom gradu.

„Još koliko?“, upita.

Drafel se počesa po nosu. Lice mu je bilo garavo od pepela. U poslednje vreme nije preterano mislio na čistoću. Naravno, uzevši u obzir sve pritiske koje su tokom proteklih nekoliko meseci preživeli, Fatren je dobro znao da ni on nije lep prizor.

„Možda jedan sat“, odgovori Drafel pa pljunu na zemljani grudobran.

Fatren uzdahnu, zureći u pahulje pepela. „Misliš li da je istina, Drafele? To što ljudi pričaju?“

„Šta?“, upita Drafel. „Da se bliži kraj sveta?“

Fatren klimnu.

„Ne znam”, odgovori Drafel. „Briga me.”

„Kako možeš to da kažeš?”

Drafel slegnu ramenima pa se počea. „Čim oni kolosi stignu, ja sam mrtav čovek. Što se mene tiče, to je kraj sveta.”

Fatrin začuta. Nije voleo da izriče svoje sumnje; trebalo je da bude snažan i samouveren. Kada su lordovi pobegli iz varoši – zapravo zajednice seljaka tek nešto malo urbanije od neke severnjačke plantaže – Fatren je bio taj koji je ubedio ska da nastave sa setvom. Fatren je bio taj koji je oterao vojnike koji su dolazili da vrše prisilnu mobilizaciju. U vreme kada je većina sela i plantaža ostala bez svih radno sposobnih muškaraca zbog ove ili one vojske, Vetitan je i dalje imao stanovništvo sposobno za rad. Veliki deo njihovih useva otišao je na podmićivanje, ali Fatrenu je pošlo za rukom da sačuva svoje ljude.

Uglavnom.

„Magla se danas nije podigla čak do podneva”, tiho kaza Fatren. „Zadržava se sve duže i duže. Video si useve, Drafe. Jesenja setva nije dobro prezimela, usevi su zakržljali – nemaju dovoljno sunca, pretpostavljam. Nećemo imati dovoljno hrane da izdržimo do žetve.”

„Nećemo preživeti leto”, odvrati Drafel. „Nećemo izdržati ni do mra-ka.”

Najtužnije u svemu tome – ono što je zaista bilo obeshrabrujuće – jeste to što je Drafel nekada bio optimista. Fatren već mesecima nije čuo svog brata kako se smeje. Taj smeh mu je nekada bio omiljeni zvuk.

Čak *ni valjaonice Gospoda Vladara nisu mogle da samelju Drafov smeh*, pomislio je Fatren. *Ali ove poslednje dve godine su to postigle.*

„Fatse!”, viknu neko. „Fatse!”

Fatren diže pogled i vide jednog dečaka kako se penje uz grudobran. Jedva su završili utvrđivanje – bila je to Drafelova zamisao pre nego što je izgubio svaku nadu. U njihovoj varoši bilo je nekih sedam hiljada ljudi, što je značilo da je poprilično velika. Bilo je potrebno mnogo truda i rada da bi oko čitavog naselja podigli odbrambeni grudobran.

Fatren je imao jedva hiljadu vojnika – bilo je teško da od tako malog broja stanovnika napabirči toliko vojnika – a imao je još možda hiljadu ljudi koji behu premladi, prestari ili previše nevešti da bi se dobro borili. Zapravo, nije ni znao koliko je koloska vojska velika, ali sasvim

sigurno ih je bilo više od njegove dve hiljade. Znači od tog grudobrana biće slaba vajda.

Dečak – zvani Sev – zadihano priđe Fatrenu. „Fatse! Neko dolazi!”

„Već?”, upita Fatren. „Draf reče da su kolosi još podaleko!”

„Ne kolosi, Fatse”, odgovori mu dečak. „Neki čovek. Dođi da vidiš!”

Fatren se okrenu i pogleda Drafa, a ovaj obrisa nos i slegnu ramenima. Pođoše za Sevom duž unutrašnje strane grudobrana prema prednjoj kapiji. Pepeo i prašina kovitali su se po nabijenoj zemlji i po uglovima nanosili u male smetove. U poslednje vreme nije bilo mnogo prilika za čišćenje. Žene su morale da rade u poljima, dok su se muškarci obučavali i pripremali za rat.

Pripremali za rat. Fatren je govorio sebi kako ima silu od dve hiljade vojnika, ali zapravo je imao hiljadu seljaka sa mačevima. Istina, obučavali su se već dve godine, ali imali su malo pravog iskustva u ratovanju.

Jedna grupa ljudi gurala se oko glavne kapije, stojeći na grudobranu ili se naslanjajući na njega. *Možda sam pogrešio što sam toliko naših zaliha utrošio na obučavanje vojnika*, pomisli Fatren. *Da je ovih hiljadu ljudi umesto toga radilo u rudnicima, sada bismo imali rude za podmićivanje.*

Samo što kolose nije bilo moguće potkupiti. Oni su samo ubijali. Fatren zadrhta setivši se Gartvuda. Ta varoš je bila veća od njegove, ali do Vetitana je stiglo manje od stotinu preživelih. To je bilo pre tri meseca. Nadao se da će se kolosi zadovoljiti uništenjem tog grada.

Trebalo je da bolje razmisli. Kolosi nikada nisu zadovoljni.

Fatren se pope na vrh grudobrana, a vojnici u rasparenoj odeći i sa delovima kožnih oklopa na sebi razmakoše se da ga propuste. On se zagleda kroz kišu pepela što je padala preko tmurnog krajolika, koji kao da beše zastrt dubokim crnim snegom.

Usamljeni konjanik se približavao, ogrnut tamnim plaštom s kapuljačom.

„Šta misliš, Fatse?”, upita jedan vojnik. „Koloski izviđač?”

Fatren frknu. „Kolosi ne šalju izviđače, a naročito ne ljudske.”

„Ima konja”, progundā Drafel. „Dobro bi nam došao još jedan.” U varoši ih je bilo svega pet. Svi su bili neuhranjeni.

„Trgovac?”, reče jedan vojnik.

„Ne nosi robu”, reče Fatren. „A morao bi da bude neki baš hrabar trgovac pa da sam putuje ovim krajevima.”

„Nikada nisam video izbeglicu sa konjem”, kaza jedan čovek. On po-
diže luk, gledajući u Fatrena.

Fatren odmahnu glavom. Niko nije odapeo strelu dok je stranac la-
gano prilazio. Čovek zauzda ata neposredno pred gradskom kapijom.
Fatren je na nju baš bio ponosan. Kapija sa krilima od pravog drveta,
postavljena u bedem od nabijene zemlje. I drvo i čvrst kamen povadio
je iz vlastelinskog imanja u središtu varoši.

Ispod debelog tamnog plašta, koji je stranac nosio da bi se zaštitio od
pepela, videlo se malo lica ili tela. Fatren je proučavao neznanca preko
grudobrana, pa onda pogleda brata i slegnu ramenima. Pepeo je tiho
padao.

Stranac skoči sa konja.

Polete pravo naviše, kao da ga je neka sila potiskivala prema nebu, a
plašt mu se zavijori u letu. Ispod plašta se ukaza blistava bela uniforma.

Fatren opsova i odskoči kada stranac prelete bedem i dočeka se po-
vrh drvene kapije. Taj čovek beše Alomant. Plemić. Fatren se nadao
da će se svi oni zabavljati svojim zavadama na Severu i ostaviti njegov
narod na miru.

Ili da makar na miru izginu.

Pridošlica se okrenu. Imao je kratku bradicu, a tamna kosa bila mu
je kratko ošišana. „Dobro, ljudi”, kaza najzad, koračajući preko kapije i
pokazujući neprirodnu skladnost pokreta i ravnotežu. „Nemamo mno-
go vremena. Hajdemo na posao.” A onda zakorači sa kapije na bedem.
Drafel smesta isuka mač i uperi ga prema pridošlici.

Mač se otrgnu iz Drafelove šake, pa nošen nevidljivom silom polete
kroz vazduh. Stranac zgrabi oružje dok mu je letelo pored glave, obrnu
ga i zagleda se u oštricu. „Dobar čelik”, primeti, klimajući glavom. „Za-
divljen sam. Koliko je vaših vojnika opremljeno ovako dobrim oružjem?”
Prevrnu mač u ruci i, okrenutog balčaka, pruži ga Drafelu.

Drafel zbunjeno pogleda Fatrena.

„Ko si ti, stranče?”, zapita Fatren, što je hrabrije mogao. Nije znao
mnogo o Alomantiji, ali bio je prilično siguran da je taj čovek Maglorod-
ni. Stranac bi verovatno mogao pobije sve ljude na bedemu bez ijednog
pokreta.

Stranac zanemari to pitanje pa se okrenu da baci pogled preko gra-
da. „Čitava varoš je okružena ovim bedemom?”, upita, gledajući jednog

vojnika.

„Ovaj... da, milostivi”, odgovori mu taj čovek.

„Koliko ima kapija?”

„Samo jedna, milostivi.”

„Otvorite kapiju i uvedite mog konja”, naredi pridošlica. „Pretpostavljam da imate staje?”

„Da, milostivi”, odgovori vojnik.

Pa, nezadovoljno pomisli Fatren kada je vojnik potrčao, *ovaj došljak vala ume da zapoveda*. Vojnik nije ni zastao da pomisli kako je, i ne traživši dozvolu, poslušao naređenje nekog stranca. Fatren je video da su se ostali vojnici već malčice ispravili i opustili. Došljak je pričao kao da očekuje da mu se pokoravaju, a vojnici su se ponašali u skladu sa tim. To nije bio plemić na kakve je Fatren navikao kada je bio kućni sluga na lordovom imanju. Ovaj čovek beše drugačiji.

Stranac nastavi da razmišlja posmatrajući varoš. Pepeo pade na njegovu prelepu belu uniformu, a Fatren pomisli kako je baš šteta da se takva odeća uprlja. Došljak klimnu sebi u bradu pa krenu niz bedem.

„Čekaj”, reče Fatren, a stranac zastade. „*Ko si ti?*”

Došljak se okrenu i pogleda Fatrena pravo u oči. „Ja sam Elend Ventur. Ja sam vaš car.”

To rekavši, čovek se okrenu i nastavi da silazi niz zid. Vojnici mu se skloniše s puta, a onda mnogo njih pođe za njim.

Fatren pogleda svog brata.

„Car?”, progundā Drafel pa pljunu.

Fatren je delio Drafelovo mišljenje. Šta je mogao da uradi? Nikada se nije borio protiv Alomanta; nije bio siguran ni kako bi to radio. Taj „car” je svakako veoma lako razoružao Drafela.

„Pripremite stanovništvo”, stranac – Elend Ventur – naredi ispred njega. „Kolosi će doći sa severa – zanemariće kapiju i početi da se penju preko zidina. Hoću da deca i stari budu okupljeni u najjužnijem delu grada. Smestite ih u što je manje zgrada moguće.”

„Šta će to vredeti?”, zapita Fatren pa požuri za carem – zaista nije video šta mu je drugo preostajalo.

„Kolosi su najopasniji kada ih obuzme krvoločna pomama”, odgovori Ventur u hodu. „Ako im ipak pođe za rukom da zauzmu grad, onda je najbolje da što duže traže tvoje ljude. Ako ih mahnitost u toj potrazi pro-

đe, onda će se razgneviti pa će se okrenuti pljački. Onda će tvoji ljudi moći da se iskradu a da ih kolosi ne progone.”

Ventur se okrenu i pogleda Fatrena u oči. Strančevo lice bilo je smrtno ozbiljno. „Slaba je to nada. Ali je nešto.” On nastavi da korača glavnom gradskom ulicom.

Fatren iza sebe začu kako vojnici šapuću. Svi su čuli za čoveka po imenu Elend Ventur. On beše prigrabio moć u Lutadeli nakon smrti Gospoda Vladara, pre više od dve godine. Vesti sa severa bile su retke i nepouzđane, ali mahom su pominjale Ventura. Porazio je sve takmace za presto, a ubio je i svog oca. Krio je da je Maglorodni i navodno se oženio upravo ženom koja je ubila Gospoda Vladara. Fatren je čisto sumnjao da bi jedan tako važan čovek – najverovatnije više legendaran nego stvaran – došao u jedan skromni gradić u Južnoj Dominaciji, naročito bez pratnje. Čak ni rudnici više nisu vredeli mnogo. Taj stranac mora da je lagao.

Ali... očigledno *jeste* bio Alomant...

Fatren požuri da stigne stranca. Ventur – ili ko god da je zaista bio – zastao je ispred jedne velike zgrade blizu središta naselja. Bila je to stara zgrada Čelične Službe. Fatren je naredio da se preko vrata i prozora zakucaju daske.

„Jesi li oružje našao u ovoj zgradi?“, upita Ventur, okrećući se da pogleda Fatrena.

Fatren je na tren samo stajao, a onda samo odmahnuo glavom. „Na lordovom imanju.”

„Zar je ostavio oružje za sobom?“, iznenađeno upita Ventur.

„Mislimo da je nameravao da se vrati po njega“, reče Fatren. „Vojnici koje je ostavio na kraju su ga napustili i pridružili se jednoj vojsci koja je ovuda prolazila. Pokupili su sve što su mogli da ponesu. Mi smo probrali ostatke.”

Ventur zamišljeno zagladi bradu, zureći u staru zgradu Službe. Bila je visoka i zlokobna, uprkos tome – ili možda upravo zbog toga – što nije bila korišćena. „Tvoji ljudi deluju kao da su dobro uvežbani. To nisam očekivao. Da li imaju ratnog iskustva?”

Drafel tiho frknu, tako mu stavivši do znanja da ga se to nimalo ne tiče.

„Naši ljudi su se dovoljno borili da bi postali opasni, stranče“, reče mu Fatren. „Neki razbojnici su hteli da nam preotmu varoš. Pretposta-

vili su da smo slabi i da će nas lako zastrašiti.”

Ako je taj stranac te reči shvatio kao pretnju, ničim to nije pokazao. Samo klimnu. „Da li se iko od vas borio protiv kolosa?”

Fatren se zgleda sa Drafelom. „Ljudi koji se bore protiv kolosa ne preživljavaju, stranče”, odgovori.

„Da je to tačno”, kaza Ventur, „poginuo bih već deset puta.” Okrenu se prema sve većoj gomili vojnika i varošana. „Naučiću vas koliko mogu o borbi protiv kolosa, ali nemamo mnogo vremena. Hoću da kapetani i zapovednici odreda za deset minuta budu kod gradske kapije. Obični vojnici neka obrazuju redove duž bedema – pokazaću zapovednicima i kapetanima nekoliko trikova, i neka onda oni to prenesu svojim ljudima.”

Neki vojnici krenuše, ali većina – što je govorilo o njihovoj odanosti – osta na mestu. Došljak se izgleda nije uvredio zbog toga što nisu postupili po njegovim naređenjima. Samo je mirno stajao i gledao naoružanu gomilu. Nije delovao uplašeno niti besno, a nije delovao ni kao da to ne odobrava. Izgledao je samo... kraljevski.

„Milostivi”, napokon upita jedan od kapetana. „Jeste li... doveli vojsku sa sobom da nam pomogne?”

„Zapravo, doveo sam dve”, odgovori Ventur. „Ali nemamo vremena da ih čekamo.” Pogleda Fatrena u oči. „Pisao si mi i zatražio moju pomoć. A ja sam, kao tvoj lord, došao da ti pomognem. Da li i dalje želiš moju pomoć?”

Fatren se namršti. Nikada ni od jednog čoveka – niti plemića – nije tražio pomoć. Otvori usta da se pobuni, ali je oklevao. *Pustiće me da se pretvaram kako sam ga pozvao*, pomislio je Fatren. *Da se ponašam kako je ovo sve vreme pripremano. Mogao bih da se odrekнем vlasti, a da ne izgleda kao da sam neuspešan.*

Izginućemo. Ali gledajući ovog čoveka u oči, skoro da mogu da poverujem kako imamo neke izglede.

„Ja... nisam očekivao da ćete doći sami, milostivi”, Fatren začu sebe kako govori. „Iznenadio sam se kada sam vas video.”

Ventur klimnu. „To je razumljivo. Hajde da popričamo o taktici dok se tvoji vojnici okupljaju.”

„U redu”, odgovori Fatren. Kada pođe napred, Drafel ga uhvati za ruku.

„Šta to radiš?“, procedi njegov brat. „*Pozvao si ovog čoveka?* Ne verujem u to.”

„Okupi vojnike, Drafel“, reče mu Fatren.

Drafel je na tren samo stajao, a onda tiho opsova i udalji se ljutitim koracima. Pošto se videlo da nije imao namere da prikuplja vojnike, Fatren mahnu dvojici kapetana da to urade umesto njega. Zatim se pridruži Venturu i njih dvojica krenuše prema kapiji. Ventur naredi nekolicini vojnika da pođu ispred njih i da drže ljude na distanci kako bi mogli da porazgovaraju nasamo. Pepeo je i dalje padao sa neba i zastirao ulicu crnilom, taložeći se povrhu pogurenih prizemnih zgrada.

„Ko si ti?“, tiho upita Fatren.

„Rekao sam ko sam“, odvrati Ventur.

„Ne verujem ti.”

„Ali imaš poverenja u mene“, primeti Ventur.

„Ne. Samo ne želim da se raspravljam sa jednim Alomantom.”

„Zasad je i to dovoljno“, odgovori Ventur. „Vidi, prijatelju, ka tvom gradu se zaputilo *deset hiljada* kolosa. Potrebna ti je svaka pomoć do koje možeš da dođeš.”

Deset hiljada?, pomisli Fatren zabezeknuto.

„Pretpostavljam da ti upravljaš ovim gradom?“, upita Ventur.

Fatren se trže. „Da“, odgovori. „Zovem se Fatren.”

„Dobro, Lorde Fatrene, mi...”

„Nisam ja lord“, pobuni se Fatren.

„Pa, upravo si to postao“, reče Ventur. „Kasnije možeš da odabereš prezime. Sada, pre nego što nastavimo, moraš da čuješ koji su moji uslovi da bih ti pomogao.”

„Kakvi uslovi?”

„Uslovi o kojima ne može da se pregovara“, odgovori Ventur. „Ako pobedimo, zavetovaćeš mi se na vernost.”

Fatren se ukopa u mestu i namršti. Pepeo je padao oko njega. „Dakle, to je to? Ušetaš se ovamo pre bitke kao neki kicoš, tvrdeći da si neki visoki lord, i to samo da bi preuzeo zasluge za našu pobedu? Zašto bih se zavetovao na odanost čoveku kojeg sam upoznao pre svega nekoliko minuta?”

„Zato što ću, ako to ne budeš učinio“, tiho objasni Ventur, „jednostavno preuzeti vlast.” A onda nastavi da hoda.

Fatren je na tren samo stajao, a onda požuri napred i sustiže Ventura. „Oh, shvatam. Ako i preživimo ovu bitku, završićemo pod vlašću jednog tiranina.”

„Da”, reče Ventur.

Fatren se namršti. Nije očekivao da će taj čovek biti tako neposredan.

Ventur odmahnu glavom, posmatrajući varoš kroz kišu pepela. „Nekada sam mislio da neke stvari mogu da radim drugačije. I dalje verujem da ću jednoga dana to moći. Ali zasad nemam izbora. Trebaju mi tvoji vojnici i treba mi tvoj grad.”

„Moj grad?”, mršteći se upita Fatren. „Zašto?”

Ventur diže jedan prst. „Najpre moramo da preživimo ovu bitku”, reče. „Kasnije ćemo se baviti drugim pitanjima.”

Fatren se iznenadi kada shvati da je *zaista* imao poverenja u tog stranca. Nije mogao da objasni zašto. Bio je to jednostavno čovek kojeg je valjalo slediti – pravi vođa, kakav je Fatren oduvek želeo da bude.

Ventur nije čekao da Fatren pristane na „uslove”. To nije bila ponuda, već ultimatum. Fatren požuri da opet sustigne Ventura kada ovaj kroči na mali trg ispred gradske kapije. Vojnici su žurno obavljali svako svoj posao. Niko od njih nije imao uniformu – kapetani su se od običnih vojnika razlikovali jedino po crvenim povezima oko ruku. Ventur im nije dao mnogo vremena da se okupe – ali opet, su svi dobro znali da će varoš svakog časa biti napadnuta. Svejedno su se prikupili.

„Nemamo vremena”, glasno ponovi Ventur. „Mogu da vam objasnim tek nekoliko stvari, ali i to će pomoći.

Kolosi se, kada je o visini reč, kreću od malih, koji su visoki oko metar i po, pa sve do ogromnih, koji su visoki skoro četiri metra. Čak su i mali kolosi jači od vas. Imajte to na umu. Srećom, ti stvorovi se bore bez ikakve međusobne saradnje. Ako se saborac nekog kolosa nađe u nevolji, ovaj neće ni mrdnuti da mu pomogne.

„Napadaju neposredno, bez varki, i pokušavaju da grubom silom nadvladaju protivnika. Nemojte im to dopustiti! Recite svojim ljudima da udruženo napadaju svakog kolosa ponaosob – dvojica na manjeg, a trojica ili četvorica na većeg. Nećemo moći da održavamo širok front, ali to će nas najduže održati u životu.

„Ne brinite za stvorove koji nas običu i uđu u grad – civile ćemo

sakriti na kraj varoši, a kolosi koji budu zaobišli naše linije možda će se okrenuti pljački i ostaviti ostale da se sami bore. To i želimo! Ne jurite za njima u grad. Vaše porodice će biti bezbedne.

„Ako se borite protiv velikog kolosa, napadajte mu noge i gledajte da ga oborite pre nego što krenete da ga ubijete. Ako se borite protiv manjih, pazite da vam se mač ili koplje ne zakači za njihovu labavu kožu. Imajte na umu da kolosi nisu glupi – samo nisu naročito prefinjeni. Predvidljivi su. Napašće vas na najlakši i najneposredniji mogući način.

„Najvažnije je da shvatite da *mogu* biti poraženi. Danas ćemo to učiniti. Ne dozvolite da pokleknete od straha! Borite se usaglašeno, ne gubite glave, i obećavam vam *da ćemo preživeti*.“

Kapetani su stajali u manjim grupama i gledali Ventura. Nisu zaklicali nakon njegovog govora, ali jesu delovali za trunku samouverenije. Otišli su da prenesu Venturova uputstva svojim ljudima.

Fatren tiho priđe caru. „Ako je tvoja računica tačna, brojniji su od nas pet prema jedan.“

Ventur klimnu.

„Krupniji su, snažniji i bolje uvežbani od nas.“

Ventur opet klimnu.

„Dakle, gotovi smo.“

Ventur se namršti dok mu se crni pepeo taložio po ramenima. „Niste gotovi. Vi imate nešto što oni nemaju – nešto veoma važno.“

„A šta je to?“

Ventur ga pogleda pravo u oči. „Imate mene.“

„Moj gospodaru care!“, sa bedema se začu nečiji glas. „Kolosi na vidiku!“

Već se prvo njemu javljaju, pomislio je Fatren. Nije znao da li da bude uvređen ili zadivljen.

Ventur smesta skoči na vrh grudobrana, služeći se Alomantijom da kako bi razdaljinu prevalio u jednom hitrom skoku. Većina vojnika stajala je pogureno ili se krila iza grudobrana iako je neprijatelj bio daleko. Međutim, Ventur je ponosno stajao u svom belom plaštu i uniformi, zaklanjajući rukom oči i čkiljeći prema obzorju.

„Podižu logor“, kaza i nasmeši se. „Odlično. Lorde Fatrene, pripremi svoje ljude za napad.“